

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Forum Competens Quæstionibus ex Universo Jure
selectis, atque ad praxin utilissimis illustratum, Seu
Tractatus Canonico-Civilis**

Friderich, Melchior

Ingolstadium, 1709

§. III. Utrùm Clericus coram Judice seculari reconveniri possit?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61662](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61662)

nascuntur. Quod maximè, si non unicè, locum habet in illis contractibus, ex quibus nascuntur duæ actiones, una directa, altera contraria, uti sunt contractus Depositi, Commodati, Pignoris, Mandati. Verùm sunt connexæ aliæ, quæ hâc regulâ non continentur, v. g. causa Possessionis & Proprietatis, aliæque continentes, de quibus actum est suprâ n. 568. & seqq. Equè parùm universale est, quod Lancelot. & Moller. ajunt apud Carpz. *Jurispr. for. p. 1. constit. 7. defin. 12. n. 3.* causas connexas esse, quando sententia lata in una parit exceptionem in altera. Hinc cum certa regula dari nequeat, rectè cum eod. Carpz. *l. c. n. 2.* secuto Alciat. ac alios, arbitrio Judicis relinquitur, quænam causæ sint connexæ. Quemadmodum ad idem arbitrium recurrendum esse videtur in aliis causis, utrum reconventio concedenda sit, quando imploratur officium Judicis, v. g. per querelam inofficiosi; item ubi nullitas intentatur; ubi uxor dotem repetit; ubi quis debitum est confessus; in causa restitutionis in integrum, alimentorum, electionis, fractæ pacis &c.

§. III.

Utrum Clericus coram Judice seculari reconveniri possit.

SUMMARIUM.

606. Reconveniri coram Judice laico potest Clericus in causa, quæ est ejusdem rationis cum principali, vel cum hac connexionem habet.
607. Secus in causis aliis. De consuetudine tamen etiam in his reconvenitur.
608. Quando reconveniri potest, locum habent ea, quæ aliàs in reconventionem usitata sunt.
609. Exceptis quibusdam casibus.
610. Non potest Judex laicus sententiam suam exequi in persona Clerici

Clerici, vel bonis ejusdem etiam patrimonialibus.

611. *Ratio hujus assertionis affertur.*

612. *Et defenditur ab oppositis.*

606. Multum refert in hac celebri controversia, utrum causa Conventionis & Reconventionis sint connexae vel ejusdem generis, an non. Quod tamen discrimen hic annotare passim negligunt DD. Si Clericus agens contra laicum coram Judice laico ab eo reconveniat super re habente connexionem cum petitione principali & causam conventionis, vel quando est ejusdem rationis, non dubito reconventionem valere. Ex. gr. si Clericus calumniosè laicum accuset, poterit de calumnia reconveniri, & de hac cognoscere Judex laicus, non quidem ad illum puniendum, sed ad condemnandum in expensas, & Reum ab instantia absolvendum. Idemque est, si Clericus de debito laicum conveniat v. g. actione ex mutuo, & à laico itidem de debito reconveniat, v. g. actione venditi. Neque litigium, quod est inter DD. procedere de hujusmodi causis existimo, sed omnes facile consensuros, posse reconveniri à laico Clericum: quia talis reconventio habet rationem naturalis defensionis, sicut allegationes & probationes, quas pro se affert Reus: estque instar exceptionis. Perinde igitur & aequè, ac exceptiones seu dilatoria seu peremptoria, coram Judice etiam laico proponi potest.

607. Itaque quaestio duntaxat videtur procedere de causis diversi generis & connexionem non habentibus, v. g. an Clericus coram Judice laico reconveniri possit in causa commodati, si laicum ipse convenit in causa mutui. Negant complures Theologi & Canonistae, quorum sententia Juri scripto est conformior, & sic in puncto Juris probabilior, ut bene observant Illust. D. Schmid Bavariae Cancellarius, & cum ipso Praenob. D. de Bassis *Semicentur. 2. quaestion. Forens. controvers. 12. n. 1.* Nam Jura Sacra (quibus hic standum est) absolutè prohibent, ne Clericus etiam in causa civili coram Judice laico conveniatur. *C. 4. 8. 10. de Judic. C. 2. § 7. de Foro compet. C. un. de Cleric. Conjug. in 6.*

in 6. *Can. 5. 6. 8. § 14. 11. q. 1.* ac fuse dixi supra *n. 225. § seqq.* Reconventio autem est altera conventio, & sub conventione in genere tanquam species continetur. Cùm igitur omnis species prohibita censeatur, quando prohibetur genus, nisi aliqua excipiat *L. 147. ff. de R. J.* nullibi autem excipiat reconventio, dicendum omnino erit, Clericos de Jure coram laico Judice nec reconveniri posse. Verùm contrarium docent non modò omnes Heterodoxi (quos in hujusmodi quæstionibus non moramur) & plerique ferè Legistæ Catholici, si excipiat Cynus, Anton. Faber, Klingius, Thesaurus, ac quidam alij: sed etiam Theologi quidam ac Canonistæ, nimium Innocent. Hostiens. Turrecrem. Dec. Joan. Andr. Tabiena, Sylvest. ac alij, quos referunt & sequuntur Thom. Sanchez in *Opusc. Moral. L. 6. c. 1. dub. 1. n. 3.* & August. Barbosa *L. 1. Jur. Eccles. c. 39. §. 2. n. 137.* ac ipsa etiam consuetudo: quæ quia plurimorum DD. calculo approbata, nec ullibi, quod constet, à SS. Pontificibus reprobata est, absit, ut eam condemnem. Non tamen hîc aliqui argumentum benè deducunt ab expensis, in quas Actor Clericus à Judice laico condemnari potest salvo privilegio Fori Clericali Statui competente. Nam condemnatio in expensas ob temeritatem Actoris à sententia absolutoria Rei necessariam dependentiam habet, quam nequam habet causa Reconventionis à causa Conventionis, uti vel ex eo satis patet, quòd Curia Feudalis temerè litigantem pro feudo condemnare in expensas potest, quin tamen reconventionem extra causam feudalem admittere possit, prout dixi paulò antè *n. 595. § 603.*

608. Admissa autem consuetudine reconveniendi Clericum coram Judice seculari, consequens est, quòd reconveniri possit etiam coram Judice Delegato juxta dicta *n. 596.* Et quòd non tantùm in judicio Ordinario, sed etiam in Summario, de quo *n. 602.* quòdque reconventionem semel coram laico factâ teneatur stare judicio, nec possit pro arbitrio à conventionem desistere, juxta dicta *n. 595.* ac universim ea observanda sint, quæ ad reconventionem

nem requiri hætenus dixi. Quam in rem Barbosa *l.c. à n. 140.* fusè allegat testimonia DD.

609. At verò etiam juxta plerosque ex illis, qui reconventionem Clerici coram Judice laico admittunt, locum ea non habet, quando attentatur in criminalibus, tametsi in his laicus reconveniens tantùm vellet agere civiliter. Decian. *Tract. crim. L. 4. c. 9. n. 17.* Scaccia *de Judic. p. 1. c. 11. n. 93.* Trentacing. *L. 2. var. resolut. tit. de Mut. petit. resol. 1. n. 33.* Petr. Barbosa *in L. qui prior. ff. de Judic. n. 86.* ac alij communiter. Aut quando causa reconventionis foret Spiritualis vel Spirituali annexa: cum pateat, de hac cognoscere esse supra potestatem Judicis secularis. Aut si laicus fraudulenter egisset procurando sui conventionem coram Judice laico, ut sic ipse coram eodem reconvenire Clericum posset: cum sua fraus nemini patrocinari debeat. Aut quando Clericus non ageret nomine proprio, sed alieno, tanquam Tutor, Curator, aut Procurator. August. Barbosa *l.c. n. 149.* cum Carolo de Grassis, Squillante, ac alijs. Idemque dicendum foret, si Clericus ageret nomine proprio & reconveniretur nomine alieno. Neque reconveniri poterit Clericus coram Arbitro voluntario, juxta dicta *n. 597.* Aut si vertatur una ex causis, in quibus reconventioni locum non esse dixi *n. 603.*

610. Dubium hîc nascitur, an contra Clericum, qui coram Judice laico laicum convenit, vel ab eo reconventus & condemnatus fuit, executio à Judice laico fieri possit. Receptum inter Catholicos & certum est, executionem in ipsa Clerici persona fieri non posse, exceptis casibus, quos supra enarravi *à n. 313.* Receptum non minùs & certum est, eam fieri non posse in bonis merè Ecclesiasticis, seu ad ipsam Ecclesiam & Beneficium pertinentibus: nisi hæc aliunde sint obnoxia Magistratui laico, nimirum ratione reservatæ jurisdictionis. Igitur quæstio solum est de bonis patrimonialibus Clericorum. Non posse eam etiam in his bonis fieri, sed compulsionem & executionem ad Judicem Ecclesiasticum pertinere, cum comuni DD. tradunt Vincent. de Franchis *decis.*

decif. 193. n. 16. August. Barbosa l. c. n. 156. Bonacina de Legib. disp. 10. q. 2. pun. 1. §. 4. n. 5. Vivian. Lib. 1. decif. 49. n. 6. Ant. Genuenf. Pract. Archiep. Neapol. c. 12. Borell. tom. 1. tit. 7. de Cleric. n. 83. Ratio est: quia bona etiam patrimonialia Clericorum sunt accessoria ad personam, præsertim ubi agitur de foro & jurisdictione, uti cum Panorm. aliorumque communissima tradit Sperelli decif. 12. n. 35. addens n. 36. hanc esse veram, indubitabilem ac practicantam opinionem, ac fusè probant Suar. L. 4. Defens. Fid. c. 16. n. 12. & c. 24. n. 11. Laym. L. 4. Theol. Mor. tr. 9. c. 6. n. 9. Aug. Barbosa in C. 4. de Immun. Eccles. & L. 1. Jur. Eccles. c. 39. §. 5. Delbene de Immun. Eccles. c. 5. dub. 2. & 13. c. 9. dub. 34. & 35. Refragantur & executionem in bonis patrimonialibus fieri posse asserunt Petr. Barbosa in L. Qui prior 29. ff. de Judic. n. 99. Menoch. consil. 1000. n. 78. & Oliva de Foro Eccles. p. 2. q. 6. n. 3. malè allegantes Felinum, Baldum, Decianum.

611. Rationem dat Oliva l. c. n. 4. quia bona patrimonialia Clericorum ex nullo capite sunt exempta, nisi quia Clericorum sunt, & sic ratione personæ: ergo si ipsa persona Clerici non est exempta, sed respondere cogitur coram Judice laico, nec ipsa sunt exempta. Unde n. 5. ait: *non obstat argumentum de persona ad res pro contraria (opinionem) adductum: retorquetur enim in contrarium, quia sicut persona Clerici non gaudet privilegio fori, sic etiam ejus bona temporalia gaudere non debent.* Verùm hinc solum sequitur, quòd sicut in dictis casibus laicus Judex sententiam ferre potest in Clericos, ita illa se extendat ad ipsorum bona; non verò, quòd in illis executionem facere possit. Unde ex communi doctrina modò traditâ invertitur argumentum & sic retorquetur: eo modo bona Clericorum sunt exempta, quo modo ipsa Clericorum persona; ergo cum in hac à Judice laico executio fieri non possit, nec poterit in illis.

612. Neque obstat, quòd cum Ant. Butr. Imol. Panorm. ac alijs ait Felin. in C. 10. de Constitut. n. 8. bona Clericorum non gaudere

dere privilegio Ecclesiarum, nisi ubi id est expressum vel ubi omnimoda utrimque pugnat ratio. Hic enim pugnat omnimoda ratio: quia quoad forum & jurisdictionem potius consideratur persona quam bona, uti advertunt Panorm. *lect. 2. in cit. C. 10. n. 3. in fin.* Dec. *ibid. n. 18. § n. 66.* Cardin. *in Clem. 2. de Censib. notab. 2.* aliique, quos referunt Surd. *consil. 361. n. 65.* ac Marta *de Jurisdic. p. 4. casu 49. n. 3. § 4.* ac benè explicat Suar. *cit. c. 16. n. 12.* quia lex, Statutum, vel sententia disponens circa bona non potest nisi per aliquam personam observari, quæ lege vel sententiâ obligetur; nec quisquam habet jurisdictionem in bona, nisi etiam habeat in personam, cujus illæ res sunt. Cùm ergo secularis Magistratus non habeat jurisdictionem in personam Clerici, nec habere potest in ejus bona, quæ adhærent tanquam accessorium principali. Sicut igitur exequi sententiam non potest in persona Clerici, ita nec in ejus bonis. Accedit, quòd expressum est in Jure, bona Clericorum etiam patrimonialia esse exempta à Jurisdictione laicorum, cùm textus *C. Non minus 4. § C. Adversus 7. de Immun. Eccles. C. Quaquam 4. de Censib. in 6.* de bonis Clericorum indistinctè loquantur. Sùntque hæc Jura renovata & additâ in contravenientes excommunicatione confirmata in Bulla *Coenæ clausula 18.* uti post alios notant Toletus *in Summa lib. 1. c. 30. n. 5.* Suar. *de Censur. disp. 21. sect. 2. n. 100. & disp. 23. sect. 3. n. 2.* Molina *tr. 2. de Just. disp. 970. n. 3.* Alijs privilegijs, pro quibus nec eadem Jura nec ratio stant, quæ stant pro Ecclesijs & ipsis Clericorum personis, fatemur, non gaudere eorum bona patrimonialia. Hinc uti cum Panorm. ac alijs Felin. *l. c. à n. 9.* tradit, & suprâ positam regulam explicat, possunt ista bona præscribi sicut laicorum; nec competit quoad ea restitutio in integrum; possuntque vendi, si Clericus ex illis debitum canonem aut pensionem non solvat; debentur ex iisdem decimæ; possunt auctoritate propria alienari (nisi ad ea ordinatus fuerit Clericus) nec non compromissum & transactio super iisdem fieri &c. Quæ omnia non procedunt in bonis merè Ecclesiasticis, seu ad Ecclesiam pertinentibus.